

PASSOVER AND THE MESIANIC AGE

MASECHET BERAKHOT
12b | 13a

svara סבֵרָא

a traditionally radical yeshiva

Hint Sheet for Berakhot 12b/13a (Mishnah)

Jastrow Abbreviation: Ber. I, 3

Root: יצא	יציאת
Look up as is	מצרים
ב + לילות	בלילות
This is a name	רבי אלעזר בן עזריה
כ + בן	כבן
Plural of שבע	שבעים
Look up as is, entry II	שנה
ו + לא	ולא
Root: זכי	זכיתי
Root: אמר (nif.)	שתאמר
Look up as is	עד
ש + זרש + ה	שדרשה
This is a name	בן זומא
Root: אמר (nif.)	שנאמר
The is a quote from Dueteronomy 16:3	למען תזכר את יום...
<i>for purpose (of)</i>	למען
Definite direct object marker	את
Root: יצא	צאתך
(construct form) ימי ← ימים (plural) ← יום	ימי

חיים + ך	חיך
ה + יום + ים	הימים
ה + לילה + ות	הלילות
Root: אמר	אומרים
Look up under עולם	העולם
ה + זה	הזה
Root: בוא	להביא
Look up under יום	לימות
Look up under משיח	המשיח
Look up in Frank as is; Root: תני	תניא
<i>To them</i>	להם
This in a name	בן זומא

Hint Sheet for Berakhot 12b/13a (Gemara)

Jastrow Abbreviation: Ber. 12B/13a

ו + כי	וכי
ו + ה + לא	והלא
Root: אמר (nif.)	נאמר
This is quote from Jeremiah 23:7-8	הנה ימים באים...
Look up under יום	ימים
Root: בוא	באים
Root: נום	נאם
Look up abbreviations in front of Jastrow or back of Frank	ה'
ו + לא	ולא
Root: אמר	יאמרו
עלי/ה	העלה
Look up under בן	בני
Look up as is	ישראל
ו + אשר	ואשר
Root: בוא	הביא
צפון + ה	צפונה
ו + מ + כל	ומכל
Look up under ארץ	הארצות

Root: דחה/דחא/דחי	הדחתים
Look up as is	שם
Root: עקר (nif)	שתעקר
מ + מקומ + ה	ממקומה
<i>That she will be</i> , ש + תהא	שתהא
Look up as is, also check out שעבדת, root: עבד	שעבוד
Look up under מלכות	מלכיות
Root: יצא	כיוצא
"in him"	בו
"and like this..." (this phrase draws an inference from or a parallel circumstance to what came before it)	כיוצא בו
This is a quote from Genesis 35:10	לא יקרא שמך עוד...
Root: קרי/קרא	יקרא
שם + suffix "your"	שמך
This is a name, Ya'akov (Jacob)	יעקב
מ + מקום + ו, look up מקום as is	ממקומו
This is a quote from Isaiah 43:18	אל תזכרו ראשנות
Root: קדם, see entry for קדמוני specifically	וקדמניות
Root: בנן, see Hitpa'el entry	תתבננו
This is a quote from Isaiah 43:19	הנני עשה חדשה...
"I am here"	הנני
This is a name	רב יוסף

See entry for מלחמה	מלחמת
"Gog and Magog" are biblical tribes/individuals/lands that appear in rabbinic literature as a symbols that represent a "final battle" that will bring in the Messianic Era	גוג ומגוג
ל + מה	למה
Root: דמי	דומה
Root: הוי	שהיה
ב + דרך	בדרך
"in him"	בו
Root: נצל	וניצל
"from him"	ממנו
שנים in construct form + "them"	שניהם
Plural of צרה	צרות
Plural of אחרון	אחרונות

SUPPLEMENTAL TEXTS

Berakhot 12b/13a

CONTENTS

PARALLEL RABBINIC TEXTS | *other texts in rabbinic literature where versions of or ideas from our text appear*

Mekhilta d'Rebbi Yishmael, Parshat Bo 1

CODES | *codification of our text in halakhic literature (for more info on this check out the Codes Cheat Sheet in the Bet Midrash Reference Guide!)*

Mishneh Torah, Sefer Ahava, Hilkhot Kriat Sh'ma 1:3 2

שמזכירים יליאת מזרים צימים. בקריאת שמע בפרשת לילית :
בלילות מנין. שאומרין פרשה לילית בק"ש של ערבית אפי"ט שלילה
לאו זמן לילית הוא דכתיב ורחיטם אותו וזכרתם אומרים אותה
בלילה מפני יליאת מזרים שבה : אשר העלה ואשר הביא. פירוש

והלא כתיב עוד קרא אשר העלה
ואשר הביא דמשמע דשנייהו אנו
מזכירים דאשר העלה היינו
ממזרים ואשר הביא מורכ על
קיצוץ גליות וכל דכתיב לא יאמר
עוד אשר העלה הכוונה שלא יאמר
בו לבד אלא שניהם יחד יאמר :
ומנין שאומרים ברוך אתה וכו'.
פירוש שמזכירים בתפילה חלקי
יעקב ולא חלקי ישראל אפי"ט שבהם
ישראל הוא עיקר ויעקב טפל : כה
תאמר אל בני ישראל וגו'. וסיפא
דקרא אלהי אברהם אלהי
יחזק ואלהי יעקב כהי שחכב"ה
מזכיר אלהי יעקב ולא אמר אלהי
ישראל ש"מ שרואה ליתד שמו
יתברך על שם יעקב לפיכך מזכירים
אנו בתפלה אלהי יעקב עוד יש
לפרש דשאל מנין שאומרים אלהי
אבותינו בכלל ואפי"ט בפרט אלהי
אברהם אלהי יחזק ואלהי יעקב
ומייתי על זה דכתיב מנינו בקרא
כה תאמר אל בני ישראל ה' אלהי
אבותיכם אלהי אברהם אלהי יחזק
ואלהי יעקב שכולל ואפי"ט פורט :
ומנין שכן מצרכין על המזון. מצאנו
נוסח ברכת המזון ואייתי דתני
לפול נוסח התפלה מייתי נמי ה'
דברכת המזון : שגמלם כל טוב.
היא ברכת הטוב והמטיב ומשמע
דס"ל שהטוב והמטיב דבר תורה
הוא : ר' חייא בר נחמני אמר
משום רבי ישמעאל. בברכות מ"ח
פי"ב מייתי לה משם ר"מ : אשר
נתן לך בין מדה טובה למדת

ויאמר משה אל העם וגו' אין לי אלא שמזכירים יציאת מצרים בימים בלילות מנין שנאמר

למען תזכור את יום צאתך וגו' ימי חייך הימים כל
ימי חייך הלילות כדברי בן זומא וחכמים אומרים
ימי חייך בעולם הזה כל ימי חייך להביא לימות
המשית. אמר להם בן זומא עתידים ישראל שלא
להזכיר יציאת מצרים לעתיד לבוא שנאמר (ירמיה יז)
לכן הנה ימים באים נאם ה' לא יאמר עוד חי ה' אשר
העלה את ישראל ממצרים כי אם חי ה' אשר
העלה את ישראל מארץ צפון. ר' נתן אומר (שם ג)
אשר העלה ואשר הביא שמזכירים יציאת מצרים
לעתיד לבוא. ומנין שאומרים ברוך אתה ה' אלהינו
ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי
יעקב שנאמר ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר
אל בני ישראל וגו' (שמות ב). ומנין שהן מברכין על
המזון שנאמר ואכלת ושבעת וברכת (דברים ח) זו
ברכה ראשונה. על הארץ זו ברכה שניה. הטובה זו
ירושלים שנאמר ההר הטוב הזה והלבנון (שם ג).
אשר נתן לך שגמלם כל טוב. ר' חייא בר נחמני אמר
משום רבי ישמעאל הרי הוא אומר ואכלת ושבעת
מה זה מחוסר אשר נתן לך בין מדה טובה למדת
פורענות. אין לי אלא ברכת המזון שהוא טעון ברכה
לאחריו לפניו מנין היה ר' ישמעאל אומר קל וחומר
מה כשאכל לשובע טעון ברכה כשהוא תאב לא כל
שכן. ר' נתן אומר הרי הוא אומר כבואכם אל העיר
כן תמצאון אותו בטרם יעלה הבמתה לאכול כי לא
יאכלו העם עד בואו כי הוא יברך הזבח וגומר
(ש"א ט). רבי יצחק אומר ועבדתם את ה' [אלהיכם]
וברך את לחמך ואת מימך אימתי הוא לחמך עד
שלא אכלתו. אין לי אלא אכילת מזון שטעון ברכה
לפניו ולאחריו תורה מנין. רבי ישמעאל אומר קל
וחומר ומה אם מזון שהוא חיי שעה טעון ברכה
לפניו ולאחריו תורה שיש בה עולם הבא דין הוא
שתטעון ברכה לפניו ולאחריה. ר'

אין לי אלא שמזכירים יליאת מזרים צימים. משמע דזכור את היום
כזה בזכירה של כל יום מיירי, וכן פירש"י עכ"ל זכור את היום
כזה למד שמזכירין יליאת מזרים בכל יום פי"ב וכוונתו למכילתא
דקמן, מיכה הרמזים בפ"ז מכלכות חו"מ הביא מפסוק זה למלות
ספור יליאת מזרים כליל פי"ו בניסן

וכי"ב בסה"מ מלוב קניז, ומייתי
התם לשון מכילתא מכלל שנאמר
כי ישאלך בנך יכול אל ישאלך בנך
אתה מגיד לו כה ת"ל וכגדת לבנך
אפי"ט שאינו שואלך, אין לי אלא
בזמן שיש לו בן זינו לבין עלמו
זינו לבין אחרים מנין, ת"ל ויאמר
משה אל העם זכור את היום הזה,
ר"ל שהוא לוב לאכרו כמו שנאמר
זכור את יום השבת ע"כ, ובמכילתא
שלפנינו ליתא זה אלא במכילתא
דרשב"י הוא דליאת הכי, ומצואר
התם דקרא דזכור את היום הזה
לליל פסח קאי וברמזים חפס
כהאי תנא דמכילתא דרשב"י,
ומ"ש הרמזים שם ר"ל שהוא לוב
לאכרו כמו שנאמר זכור את יום
השבת, וכוונתו לבאר במכילתא
במ"ש זינו לבין עלמו מנין וכתי
פירוש דמובהגדת לבנך שומע אני
מלות ספור ולא שייך ספור אלא
כשמספר לפני חבדו אלא זינו לבין
עלמו מנין ת"ל זכור את היום הזה,
וביאר הרמזים שהוא לוב לאכרו
כמו שנאמר זכור גבי שבת, כלומר
דקרא זה דזכור את היום הזה
הוא גילוי על גדר מלות וכגדת
לבנך, לומר דעיקרו של ספור דכ"ה
הוא הזכירה ואין זה מלות בגד
לחבדו גרידא, וכמ"ש החינוך
לבאר שטנין במלוב הוא כדי
שיזכור הכוס והטעמים שאירעו
לאבותינו זיליאת מזרים וחייב
לכתיב הדברים צפוי אפילו זינו

לבין עלמו כדי שיתעורר לבו בדבר כי בדבור יתעורר הלב, הרי אף
אם הוא ביחודי ג"כ מוטל עליו מלות ספור יליאת מזרים אפי"ט
שאין נופל לשון ספור אלא חייב כשהוא מספר לחזק, אפי"ט כהא
שאני דעיקרו של ספור הוא הזכירה דילפינן לה מזכור את היום
הזה, ומדוקדק היעב מה שמסיים הרמזים בסה"מ שם ואפילו

פורענות. בברכות שם גרסין אשר נתן לך ה' אלהיך ודריש אשר נתן
לך קאי על ה' אלהיך כלומר ה' מדת הרחמים אלהים מדת הדין
מכל מקום לריך לבדך : קל וחומר. לאו ק"י גמור מדאורייתא הוא
דאי"ב תהא ברכה דלפניו מן התורה וכי"ב בתוס' בריש כ"ה מצרכין:
לברכה

כולנו חכמים כולנו נבונים מליה עלינו לספר זיליאת מזרים, ונראה דכתיב קאמר דלא תימא דלא שייך מלות בגד וספור אלא כשמספר
ומגלה לחבדו דבר שלא היה יודע לו דעל זה נופל לשון ספור לכל דבר בגלוי ומפורסם. לא שייך בו ספור, קמ"ל דכ"ה שאני כיון דעיקרו
של המלוב הוא הזכירה אי"ב אפי"ט שהוא חכם ויודע מה שייך בו מלוב זו, ואפי"ט שכל לילה איכה מלות זכירת יליאת מזרים דק"ל
כך זומא וכי"ט הרמזים בפ"ג מהלכות ק"ש ה"ג, והתשבי"ן בהר הרקיע מה שיש להם במלות שמלוב להזכיר בכל יום יליאת מזרים,
ואי"ב מאי נחוסף בו כליל פי"ו בניסן דמשמע שהיה מלוב מיוחדת לאותה הלילה, וכמ"ש בהר הרקיע במלוב ליה שמלות ספור כליל פי"ו
היא מלוב מיוחדת לאותה לילה ולא פערתה פרשת ויאמר ולא ברכת אמת ואמונה, וחס' ז' מ"ט מלות זכירה מלוב ומל"ה בגדכ מלוב ע"כ,
ויראה

אהבה. הלכות קריאת שמע פ"א

כיון שזכירה המלות הכתוב ביוצאם תלמו הכתוב
 הוא שלא תקרא אחיה בלילה אלא חתני שיש בה
 מלרים ביום ובלילה דלפי' דעיקר גזילה ביום היתה ח"ה כי אחלה גזילה בלילה אחלה
 כדמכרי ויקרא וקרא למשה ולאהרן לילה. והדק
 (פ"ב) מזכירין יעלה מלרים בלילות שאמר
 למען חזקו אחי יום לאקר תאחר חזרים כל ימי
 חייך ימי חייך הימים כל ימי חייך הלילות :
 ד הקורא קריאה שמה כשהוא גומר וכו' .
 בספחים (דף י"ו .) סדר מקום
 שנהגו אמר רש"ל ויקרא יעקב לבניו בק"ש יעקב
 נלמה לבניו ק"ש הימים ונשאלהו ממהו שכינה אמר
 שמה ח"ו יש בחסתי פסול כלכונה שלא ממנו
 ישמשאל ואבי יתק שמה ממנו פשו אחרו לו
 בניו שמה ישראל ה' אלהיו ה' אחד כשם שאין
 בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד
 בצהרה ששם פתח יעקב לבניו ואמר ברוך שם
 כבוד מלכותו לעולם ועד . אמרי רבנן הוה
 נעבדו ומיניה לא אומרים משה רבינו לא ייחיה
 הא אחריה יעקב החקינו שהיו אומרים אורי
 כהנאי . ורבינו לא נתן פסם למה אומרים
 אותו בלשם דבריו הוא הפסם כדי להבדילו בניו
 למה שכתבו במונה ולא כל אלא לתת עטם
 לתת אומרים אותו ואין לדקדק מכאן שקורין
 ק"ש בקול רם כיון שהולכו לומר שקורין
 אותו בלשון דלשאר גומר שהולכו לומר כן
 כדי להבדילו מספוק שמה ישראל שומרים
 אותו בקול רם אבל שאר ק"ש לעולם חיה לך
 שקורין בלשם ח"ו דק"ש לוכא קפידא חס
 קורא אחיה בלשם או בקול רם אבל בשכח"ו
 קפידא חיה לא לקרואו אלא בהש"ו . ומ"ה
 יש לדקדק בלשון רבינו שכתב ששבעה שקבן
 יעקב וכו' ליום וזכרם על יחוד השם וכו' זה
 לא מנינו שהזכר בנמרה אלא שביקש ללנות
 ק"ש הימים . וי"ל שרבינו לא רצה לכתוב שביקש
 ללנות את הק"ש ונשאלהו ממהו שכינה לוי
 שאלו מענינו והוא ז"ל סוכר ששכינה לוי
 בנמרה אמר שמה ח"ו יש בחסתי פסול היינו
 שהזכרם על יחוד השם כמחלן וחלין דלוי
 לשפכר וידע הוא שנינו כולם לדיקים נרעשים
 חלל היה חושש שמה בלב אחד משה יש
 חיה שרש וזכרה רשע ולענה ח"ו רבינו
 כענין שאמר משה שמרש"ה לא חשדו עכשו
 בחמשיהם אלא שיש בלבם סיגא וזהו בעלמא
 ענין יעקב כ"ל לייבב דברי רבינו . ומלמא
 בספרי על פסוק שמה ישראל כשנעסתר יעקב
 אבינו מן העולם קרא לבניו והזכירם כל
 אחד בפני עצמו וחזר וקרא בולם כאחד אמר
 להם שמה בלבבכם מהלוקה על חי שאחר והיה
 העולם אמרו לו שמהו כשם שאין בלבך מחלוקה
 כך אין בלבנו מחלוקה על מי שאמר והיה
 העולם :

לזכור את יום יצאת מצרים ביום ובלילה למען
 וקריאת שלש פרשיות אלו על סדר זה היא הנקראת
 קריאת שמע : ד הקורא קריאת שמע כשהוא גומר
 פסוק ראשון אוסר לו בלחש ברוך שם כבוד מלכותו
 לעולם ועד וחדר וקורא כדרכו ואהבת את יי' אלהיך
 עד סופה. ולמה קורין בן מסורת היא בדינו שבשעה
 שקבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו
 ציום וזרזם על יחוד השם ועל דרך ה' שהלך בה אברהם
 ויצחק אביו ושאל אותם ואמר להם בני שמא יש בככם
 פסלות מי שאינו עומד עמי ביחוד השם כענין שאמר
 לנו משה רבינו פן יש בככם איש או אשה וכו' יענו כולם
 ואמרו שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד , בלומר שמע
 ממנו אבינו ישראל יי' אלהינו יי' אחד , פתח הזקן ואמר
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . לפיכך נהגו כל
 ישראל לומר שבה ששבה בו ישראל הזקן אחר פסוק
 זה : ה' יהקורא קריאת שמע מברך לפניו ולאחריה .
 ביום מברך שתים לפניו ואחת לאחריה. ובלילה מברך
 שתים לפניו ושתיים לאחריה : ן ברכה ראשונה שלפניה
 ביום יוצר אור ובורא חשך וכו' וברכה שנייה ן) אהבת
 עולם אהבתנו . ושל אחריה אמת ויציב. וברכה ראשונה
 שלפניה בלילה מעריב ערבים וכו' שנייה לה אהבת
 עולם בית ישראל עמך אהבת כו' . וברכה ראשונה של
 אחריה אמת ואמונה . שנייה לה השכיבנו : ן יברכה
 ראשונה שלפניה בין ביום בין בלילה פותח בה בברוך
 וחותם בה בברוך . וישאר ברכותיה חותם בכל אחת
 מהן בברוך ואין להם פתיחה בברוך . ברכות אלו עם
 שאר כל הברכות הערוכות בפ"ו כל ישראל עזרא הסופר
 ובית דינו תקנום ואין אדם רשאי לפחות מהם ולא
 להוסיף עליהם . ומקום שהתקינו לחתום בברוך אינו
 רשאי שלא לחתום . ומקום שהתקינו שלא לחתום אינו
 רשאי לפתוח . מקום שהתקינו לפתוח בברוך אינו
 רשאי לפתוח . כללו דבר כל המשנה ממטבע שטבעו
 חכמים בברכות הר"י זה פועה החזור ומברך כמטבע .
 [ג] וכל שאינו אומר אמת ויציב בשחרית ואמת ואמונה
 בערבית :

לזכור את יום יצאת מצרים ביום ובלילה למען
 וקריאת שלש פרשיות אלו על סדר זה היא הנקראת
 קריאת שמע : ד הקורא קריאת שמע כשהוא גומר
 פסוק ראשון אוסר לו בלחש ברוך שם כבוד מלכותו
 לעולם ועד וחדר וקורא כדרכו ואהבת את יי' אלהיך
 עד סופה. ולמה קורין בן מסורת היא בדינו שבשעה
 שקבץ יעקב אבינו את בניו במצרים בשעת מיתתו
 ציום וזרזם על יחוד השם ועל דרך ה' שהלך בה אברהם
 ויצחק אביו ושאל אותם ואמר להם בני שמא יש בככם
 פסלות מי שאינו עומד עמי ביחוד השם כענין שאמר
 לנו משה רבינו פן יש בככם איש או אשה וכו' יענו כולם
 ואמרו שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד , בלומר שמע
 ממנו אבינו ישראל יי' אלהינו יי' אחד , פתח הזקן ואמר
 ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד . לפיכך נהגו כל
 ישראל לומר שבה ששבה בו ישראל הזקן אחר פסוק
 זה : ה' יהקורא קריאת שמע מברך לפניו ולאחריה .
 ביום מברך שתים לפניו ואחת לאחריה. ובלילה מברך
 שתים לפניו ושתיים לאחריה : ן ברכה ראשונה שלפניה
 ביום יוצר אור ובורא חשך וכו' וברכה שנייה ן) אהבת
 עולם אהבתנו . ושל אחריה אמת ויציב. וברכה ראשונה
 שלפניה בלילה מעריב ערבים וכו' שנייה לה אהבת
 עולם בית ישראל עמך אהבת כו' . וברכה ראשונה של
 אחריה אמת ואמונה . שנייה לה השכיבנו : ן יברכה
 ראשונה שלפניה בין ביום בין בלילה פותח בה בברוך
 וחותם בה בברוך . וישאר ברכותיה חותם בכל אחת
 מהן בברוך ואין להם פתיחה בברוך . ברכות אלו עם
 שאר כל הברכות הערוכות בפ"ו כל ישראל עזרא הסופר
 ובית דינו תקנום ואין אדם רשאי לפחות מהם ולא
 להוסיף עליהם . ומקום שהתקינו לחתום בברוך אינו
 רשאי שלא לחתום . ומקום שהתקינו שלא לחתום אינו
 רשאי לפתוח . מקום שהתקינו לפתוח בברוך אינו
 רשאי לפתוח . כללו דבר כל המשנה ממטבע שטבעו
 חכמים בברכות הר"י זה פועה החזור ומברך כמטבע .
 [ג] וכל שאינו אומר אמת ויציב בשחרית ואמת ואמונה
 בערבית :

ה הקורא קריאה שמה מברך וכו' . משנה
 פ"ק דברכות (דף י"א .) בשחר
 מברך שחיס לפניה ואחת לאחריה ונעבדו
 מברך שחיס לפניו ושחיס לאחריה ואחיה און
 אומרים אהבה עולם אלא אהבה רבה ורענן אמרי אהבה
 עולם וספקו הר"ף והר"ס :

לחם משנה
 אהבה רבה וכן וכו' ורענן אמרי אהבה עולם וכן הוא אומר ובר מניח נמי הכי
 און אומרים אהבה רבה אלא אהבה עולם ע"כ כך היה גירסת הר"ף ז"ל בלשונם
 ונראה שזו ג"כ גירסת רבינו ז"ל ואחרי שפיר דסקס כרבנן אבל נחמנו בנמרה היא שיהא
 נמי הכי און אומרים אהבה עולם אלא אהבה רבה ע"כ כדן ואחרי שיפסול לדמאר רב
 יהודה אמר שמואל ולפי זה היה רצונו לטקוק כשמואל :

ז מקום שהתקינו לחתום וכו' . שם משנה : וכל שאינו אומר אמת ויציב וכו' . סוף
 פ"ק

הגרות מיומנות
 [א] לפי שלא אמרו סושה רבינו בתורה כדאימא התם . ומח שחננו ביום הכפורים לומר
 בקול רם , ואחא בפרקי ר' אליעזר ביום הכפורים שחיה נקיים כפלאימא אומרים אותו
 בשחריתא : * [לשון הפור סי' ס"א ועריך להפסיק טעם בין לעולם ועד ואהבה ע"ש] :
 [ב] כרבנן דרביה קרא ותבוא נמי הכי וכן פסק רבינו הגהנאל ור"ן אלמא נדלא כרב
 שיש לנו לקיים דברי שיניה ונהגו לומר שחרית אהבה רבה וערבית אהבת עולם וכן שימט
 ארשמואל רבי יהודה אמר שמואל אקמר לה ואנן כרבנן סבירא לן כדפי' ואין לי להאריך ואין
 נפקא בתהלוקת זה אלא בב' תיבות ראשונות כאשר תראה בנוסח הבריכות בסוף
 ספר זה ובגמליה כתוב שכדבריהם ומנהגיהם : נפסא בספר הבא משיבת ירושלים : [ג] שנאמר
 להגיד בבקר הסדר ואמנותך בלילות . פי' לא יצא ידי חובת ברכת אבל
 ידי ק"ש יצא אפי' לא אמר חכמות כדלקמן בריש פרק שני . חס' :

Word-by-Word Breakdown for Berakhot 12b/13a (Mishnah)

מזכירין	יציאת	מצרים	בלילות	
מְזַכְרִין	יְצִיאַת	מִצְרַיִם	בַּלַּיְלוֹת	vocalized
זכר	יצי/יצא		ב + ליל	root
they cause to mention	going out / leaving [of]	Egypt	in the nights	inside
[One should] mention the Exodus from Egypt in the evenings [adjacent to the recitation of the Shema, through saying the liturgical sections that praise G!d for the Exodus]...				outside

אמר	רבי	אלעזר	בן	עזריה	
אָמַר	רַבִּי	אֶלְעָזָר	בֶּן	עֲזַרְיָה	vocalized
אמר	רבב				root
he said	Rabbi	Elazar	son	Azaria	inside
Rabbi Elazar son of Azaria said...					outside

הרי	אני	כבן	שבעים	שנה	
הִרֵי	אֲנִי	כְּבֶן	שִׁבְעִים	שָׁנָה	vocalized
		כ+בן	שבע	שני/ה	root
behold	I	like son	sevens / 70	year / repetition	inside
Behold, I am like a man of 70 years [i.e. I am like a 70 year-old person]...					outside

ולא	זכיתי	שתאמר	יציאת	מצרים	בלילות	
וְלֹא	זָכִיתִי	שֶׁתֹּאמַר	יְצִיאַת	מִצְרַיִם	בַּלַּיְלוֹת	vocalized
ו+לא	זכי	אמר	יצי/יצא		ב + ליל	root
and no	I merited	that she will be saidy	going out / leaving [of]	Egypt	in the nights	inside
...and I never merited [to understand until now, what it means] that the Exodus from Egypt will be mentioned at night...						outside

זומא	בן	שדרשה	עד	
זֹמָא	בֶּן	שְׁדַרְשָׁה	עַד	vocalized
		דרש	עוד	root
<i>Zoma</i>	<i>son</i>	<i>that he interpreted her/it</i>	<i>until</i>	inside
until I heard Ben Zoma derive the following interpretation:				outside

צאתך	יום	את	תזכר	למען	שנאמר	
צֵאתְךָ	יוֹם	אֶת	תִּזְכֹּר	לְמַעַן	שֶׁנֶּאֱמַר	vocalized
יצי/יצא	יום		זכר	זכי	אמר	root
<i>your going</i>	<i>day</i>	<i>direct object</i>	<i>you will remember</i>	<i>for the sake of</i>	<i>that it is said</i>	inside
That it is said [in Deuteronomy 16:3]: "That you will remember the Exodus..."						outside

חייך	ימי	כל	מצרים	מארץ	
חַיֶּיךָ	יָמַי	כָּל	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	vocalized
חיי	יום	כלל		ארץ	root
<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>all/each</i>	<i>Egypt</i>	<i>from land</i>	inside
...from the land of Egypt <i>all</i> the days of your life."					outside

הימים	חייך	ימי	
הַיָּמִים	חַיֶּיךָ	יָמַי	vocalized
יום	חיי	יום	root
<i>the days</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	inside
"Days of your life" [quoting the Torah verse] — this refers to the days. (In other words, this is the text in the Torah that proves that we should mention the Exodus from Egypt during the day.)			outside

הלילות	חייך	ימי	כל	
הַלַּיְלוֹת	חַיֶּיךָ	יָמַי	כָּל	vocalized
ה+ליל	חיי	יום	כלל	root
<i>the nights</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>all/each</i>	inside
"All the days of your life" [from the Torah verse] - this refers to evenings. (In other words, the addition of the word "all/kol" in the Torah verse comes to teach us that we are to include the evenings AND the daytime.)				outside

הזה	העולם	חייך	ימי	אומרים	וחכמים	
הַזֶּה	הָעוֹלָם	חַיֶּיךָ	יָמַי	אוֹמְרִים	וְחַכְמִים	vocalized
ה+זה	עלם	חיי	יום	אמר	חכם	root
<i>the this</i>	<i>the world</i>	<i>your life</i>	<i>days [of]</i>	<i>they say</i>	<i>and the sages</i>	inside
And the sages [put forth an alternate reading of this verse which is as follows]: "The days of your life" [from the Torah verse] - this refers to this world (<i>olam ha'zeh</i>)...						outside

המשיח	לימות	ימי	כל	
הַמָּשִׁיחַ	לְיָמֹת	לְהָבִיא	כָּל	vocalized
משה	יום	בוא	כלל	root
<i>the anointed one</i>	<i>to days [of]</i>	<i>to bring</i>	<i>all/each</i>	inside
The addition of the word "All" specifically in the verse comes to teach us that we will mention/remember the Exodus from Egypt <i>also</i> in the Messianic time(s).				outside

Word-by-Word Breakdown for Berakhot 12b/13a (Gemara)

לַחֲכָמִים	זוּמָא	בֶּן	לֵהֶם	אָמַר	תְּנִיא	
לַחֲכָמִים	זוּמָא	בֶּן	לֵהֶם	אָמַר	תְּנִיא	vocalized
חכּם			ל+הם	אמר	תני	root
to the sages	Zoma	son	to them	he said	it is taught/repeated	inside
It is taught [in a <i>baraita</i>]: Ben Zoma said to the sages:						outside

הַמְּשִׁיחַ	לְיָמֵי	מִצְרַיִם	יֵצִיאַת	מִזְכִּירֵינָם	וְכִי	
הַמְּשִׁיחַ	לְיָמֵי	מִצְרַיִם	יֵצִיאַת	מִזְכִּירֵינָם	וְכִי	vocalized
משח	יום		יצי/יצא	זכר	ו+כי	root
the anointed one	to days [of]	Egypt	going out/leaving [of]	they cause to mention	and since	inside
But/and [really] do we mention the Exodus from Egypt in the days of the Messiah?!						outside

הִנֵּה	נֹאמַר	כְּבָר	וְהֵלֵא	
הִנֵּה	נֹאמַר	כְּבָר	וְהֵלֵא	vocalized
	אמר		ו+ה+לא	root
behold	was said	already	and this no	inside
But was it not already said [in Jeremiah 23:7-8]: "Behold..."				outside

ה'	נאם	באים	ימים	
הַשֵּׁם	נָאֵם	בָּאִים	יָמִים	vocalized
ה+שם	נום	בוא	יום	root
<i>The Name (God)</i>	<i>was said</i>	<i>coming</i>	<i>days</i>	inside
<i>(a continuation of Jeremiah 23:7-8) ...The Lord says, 'days are coming [i.e. the Messianic times]...</i>				outside

ה'	חי	עוד	יאמרו	ולא	
הַשֵּׁם	חַי	עוֹד	יֹאמְרוּ	וְלֹא	vocalized
ה+שם	חיי	עוד	אמר	ו+לא	root
<i>The Name (God)</i>	<i>life</i>	<i>all/each</i>	<i>they will</i>	<i>and no</i>	inside
<i>...and [in those days] they will no longer say 'The living God...</i>				outside	

ישראל	בני	את	העלה	אשר	
יִשְׂרָאֵל	בְּנֵי	אֵת	הָעֹלָה	אֲשֶׁר	vocalized
			עֲלִי/ה	אשר	root
<i>Israel</i>	<i>sons [of]</i>	<i>direct object</i>	<i>caused to go up</i>	<i>which/that</i>	inside
<i>...who brought up the children of Israel...</i>				outside	

ה'	חי	אם	כי	מצרים	מארץ	
הַשֵּׁם	חַי	אִם	כִּי	מִצְרַיִם	מֵאֶרֶץ	vocalized
ה+שם	חיי				ארץ	root
<i>The Name (God)</i>	<i>life</i>	<i>if</i>	<i>since</i>	<i>Egypt</i>	<i>land</i>	inside
<i>...from the land of Egypt.' Instead, they will say, 'The living God...</i>					outside	

זרע	את	הביא	ואשר	העלה	אשר	
זָרַע	אֶת	יָבִיא	וַאֲשֶׁר	הֵעִלָּה	אֲשֶׁר	vocalized
זרע		בוא	ו+אשר	עלי/ה	אשר	root
seed	direct object		and which/that	caused to go up	which/that	inside
...that brought up the seed [of]...						outside

צפונה	מארץ	ישראל	בית	
צָפוֹנָה	מֵאֶרֶץ	יִשְׂרָאֵל	בֵּית	vocalized
צפן	ארץ		בית	root
brightness (North)	land	Israel	house [of]	inside
...the children of Israel [i.e. the Jewish people] from the north...				outside

שם	הדחתים	אשר	הארצות	ומכל	
שֵׁם	הִדַּחְתִּים	אֲשֶׁר	הָאֲרָצוֹת	וּמִכָּל	vocalized
	דחי	אשר	ארץ	ו+מ+כל	root
there	I thrust them	that/which	the lands	and from each/every	inside
...and from all of the lands where I had driven them." (In other words, according to this verse in Jeremiah, we'll tell the story of our redemption differently once we are redeemed. We won't refer to God as the one who brought us out of Egypt. Instead, we'll refer to God as the one who brought us from all of the lands.)					outside

ממקומה	מצרים	יציאת	שתעקר	לא	לו	אמרו	
מִמְקוֹמָהּ	מִצְרַיִם	יְצִיאַת	שֶׁתֵּעַקֵּר	לֹא	לוֹ	אָמְרוּ	vocalized
קום		יצי/יצא	עקר		ל+ו	אמר	root
from her place	Egypt	going out/leaving [of]	that she will be uprooted	no	to him	they said	inside
The sages responded to Ben Zoma: [These verses] do not imply that the Exodus from Egypt will be uprooted [and therefore will not be mentioned]...							outside

עיקר	מלכיות	שעבוד	שתהא	אלא	
עִקֵּר	מַלְכוּת	שְׁעִבּוּד	שִׁתְּהָא	אַלְא	vocalized
עִקֵּר	מֶלֶךְ	עִבְד	הוּי		root
root/core	kingdoms	subjugation	that she/it will be	rather	inside
...Instead, it will be [in the messianic times] that the subjugation of kingdoms will be the most essential thing...					outside

לו	טפל	מצרים	ויציאת	
לו	טָפֵל	מִצְרַיִם	וַיֵּצֵאת	vocalized
לו	טַפֵּל		יֵצִי/יֵצֵא	root
to him	additional	Egypt	and going out/leaving [of]	inside
...and the Exodus from Egypt [will become] secondary.				outside

אומר	אתה	בו	כיוצא	
אֹמֵר	אַתָּה	בּוֹ	כַּיּוֹצֵא	vocalized
אֹמֵר		בּוֹ	יֵצִי/יֵצֵא	root
he said	you	in him	like he goes	inside
Similarly (i.e. an example of the situation in which something is “primary” but a “secondary” category or experience remains), you find the following verse in the Torah:				outside

יעקב	עוד	שמך	יקרא	לא	
יַעֲקֹב	עוֹד	שִׁמְךָ	יִקְרָא	לֹא	vocalized
	עוֹד	שׁוֹם	קִרְאִי		root
Ya'akov/Jacob	further	your name	he will be called	no	inside
(Genesis 35:10, referring to Ya'akov after his name is changed to Yisrael) “You will no longer be called Ya'akov...”					outside

שמך	יהיה	ישראל	אם	כי	
שִׁמְךָ	יִהְיֶה	יִשְׂרָאֵל	אִם	כִּי	vocalized
שום	הוי				root
<i>your name</i>	<i>he will be</i>	<i>Israel</i>	<i>if</i>	<i>since</i>	inside
...rather, your name will be 'Israel.'"					outside

ממקומו	יעקב	שיעקר	לא	
מִמְקוֹמוֹ	יַעֲקֹב	שִׁיעֶקֶר	לֹא	vocalized
קום		עקר		root
<i>from his place</i>	<i>Ya'akov</i>	<i>that he will be uprooted</i>	<i>no</i>	inside
It is not that [in this story], Ya'kov's name is uprooted entirely and forgotten...				outside

לו	טפל	ויעקב	עיקר	מצרים	מארץ
לוֹ	טָפֵל	וַיַּעֲקֹב	עֵיקָר	יִשְׂרָאֵל	אַלְא
לו+	טפל		עקר		
<i>to him</i>	<i>additional</i>	<i>and Ya'akov</i>	<i>root/core</i>	<i>Israel</i>	<i>rather</i>
...rather, [the name] Israel is primary, and [the name] Ya'akov is secondary/additional to it. (He holds both names simultaneously, but one is primary and one is secondary.)					outside

ראשנות	תזכרו	אל	אומר	הוא	וכן
רֵאשִׁנוֹת	תִּזְכְּרוּ	אַל	אוֹמֵר	הוּא	וְכֵן
ראש	זכר		אמר		ו+ כן
<i>firsts</i>	<i>you will remember</i>	<i>not</i>	<i>he says</i>	<i>he</i>	<i>and thus</i>
And thus it is said (in Isaiah 43:18): "Don't remember the first days/events/things..."					outside

תתבננו	אל	וקדמניות	
תִּתְבַּנְּנוּ	אַל	וְקִדְמִיּוֹת	vocalized
בִּנְן		קִדְמִ	root
<i>you will reflect</i>	<i>not</i>	<i>and beginnings</i>	inside
and do not meditate on the beginnings."			outside

מלכיות	שעבוד	זה	ראשנות	תזכרו	אל	
מַלְכוּת	שְׁעִבּוּד	זֶה	רֵאשֻׁנוֹת	תִּזְכְּרוּ	אַל	vocalized
מֶלֶךְ	עֶבֶד		רֵאשׁ	זָכַר		root
<i>kingdoms</i>	<i>subjugation</i>	<i>this</i>	<i>firsts</i>	<i>you will remember</i>	<i>not</i>	inside
(The gemara explains the two clauses of the verse from Isaiah.) When the verse says "don't remember the first days" - it is referring to the subjugation of kingdoms.						outside

מצרים	יציאת	זו	תתבננו	אל	וקדמניות	
מִצְרַיִם	יְצִיאַת	זֹו	תִּתְבַּנְּנוּ	אַל	וְקִדְמִיּוֹת	vocalized
	יְצִי/יֵצֵא		בִּנְן		קִדְמִ	root
<i>Egypt</i>	<i>going out/leaving [of]</i>	<i>this</i>	<i>you will reflect</i>	<i>not</i>	<i>and beginnings</i>	inside
And when the verse says "and do not meditate on the beginnings" - it is referring to the Exodus from Egypt.						outside

תצמח	עתה	חדשה	עשה	הנני	
תִּצְמַח	עֵתָהּ	חֲדָשָׁה	עֲשֵׂה	הִנְנִי	vocalized
צִמַּח	עַתָּה	חֲדָשׁ	עֲשֵׂה/ה	הִנֵּי	root
<i>it will grow/blossom</i>	<i>now</i>	<i>new</i>	<i>make</i>	<i>behold I</i>	inside
With regard to the following verse (Isaiah 43:19): "Behold, I will do new things, now it will spring forth."					outside

ומגוג	גוג	מלחמת	זו	יוסף	רב	תני	
וּמַגּוּג	גּוּג	מִלְחָמָת	זוּ	יוֹסֵף	רַב	תָּנִי	vocalized
		לחם			רבב	תני	root
And Magog	Gog	war	this	Yosef	rav	he repeated	inside
This [verse] refer to the war of Gog and Magog [two nations that, according to rabbinic legend, will rise against the Jewish people in a final messianic war]. (Rav Yosef interprets this verse as proof that all earlier events will be forgotten in the redeemed world for the sake of "new".)							outside

דומה	הדבר	למה	משל	
דוּמָה	הַדְּבָר	לְמָה	מִשָּׁל	vocalized
דמי	דבר	ל+מה	משל	root
is similar	the thing	to what	tale/parable	inside
There is a parable: to what does this scenario compare?				outside

בדרך	מהלך	שהיה	לאדם	
בְּדֶרֶךְ	מְהַלֵּךְ	שֶׁהָיָה	לְאָדָם	vocalized
דרך	הלך	הוי	ל+אדם	root
in the path	he walks	that he was	to person	inside
[it can be compared] to a person who was walking along the way...				outside

ממנו	וניצל	זאב	בו	ופגע	
מִמֶּנּוּ	וַיִּצַל	זָאֵב	בּוֹ	וּפָגַע	vocalized
	נצל		ב+ו	פגע	root
from him	and he was saved	wolf	in him	and he hit	inside
and he came across a wolf, and he was saved from it.					outside

זאב	מעשה	והולך	מספר	והיה	
זַאֵב	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עֲשִׂיה	הֵלֵךְ	סִפֵּר	הוּי	root
wolf	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
Afterward, he would recount the story over and over, and tell the story of the wolf.					outside

ממנו	וניצל	ארי	בו	פגע	
מִמֶּנּוּ	וְנִצַּל	אַרִּי	בּוֹ	פָּגַע	vocalized
	נִצַּל		בּוֹ	פָּגַע	root
from him	and he was saved	lion	in him	and he hit	inside
He came across a lion, and he was saved from it.					outside

ארי	מעשה	והולך	מספר	והיה	
אַרִּי	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עֲשִׂיה	הֵלֵךְ	סִפֵּר	הוּי	root
lion	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
Afterward, he would recount the story over and over, and tell the story of the lion.					outside

ממנו	וניצל	נחש	בו	פגע	
מִמֶּנּוּ	וְנִצַּל	נָחָשׁ	בּוֹ	פָּגַע	vocalized
	נִצַּל		בּוֹ	פָּגַע	root
from him	and he was saved	snake	in him	and he hit	inside
He came across a snake, and he was saved from it.					outside

שניהם	מעשה	שכח	
שְׁנֵיהֶם	מַעֲשֵׂה	שָׁכַח	vocalized
שני+הם	עשי/ה	שכח	root
two [of] them	deed [of]	he forgot	inside
[After being threatened by the snake,] he forgot both of the previous encounters.			outside

נחש	מעשה	והולך	מספר	והיה	
נָחָשׁ	מַעֲשֵׂה	וְהוֹלֵךְ	מְסַפֵּר	וְהָיָה	vocalized
	עשי/ה	הלך	ספר	הוי	root
snake	deed [of]	and he goes	he tells/recounts	and he was	inside
And he would recount the story over and over, and tell the story of the snake.					outside

אחרונות	צרות	ישראל	כך	אף	
אַחֲרוֹנוֹת	צָרוֹת	יִשְׂרָאֵל	כֵּן	אֲף	vocalized
אחר	צרה				root
later ones	sufferings	Israel	thus	but	inside
So it is with the people of Israel [i.e. the Jewish people] - their later sufferings [i.e. their most recent trials]					outside

הראשונות	את	משכחות	
הַרְאִישׁוֹנוֹת	אֶת	מִשְׁכַּחוֹת	vocalized
ראש		שכח	root
the first ones	direct object marker	cause to be forgotten	inside
cause their earlier trials / sufferings to be forgotten.			outside